Sejm czteroletni

Mowy ustawy i pisma

zawarte w T. II. 1790–1791.

r. 1790.

1.) Albertrandi J. X. Uwagi nad wolnością drukowania 1. s. d.
2.) Chomiński Jan 2. 21/X.
3.) Co na tym Sejmie koniecznie ustanowić potrzeba 3. s. d.
4.) Dekiert Jan: List do Małachowskiego, marszałka 4. 3/X
5.) Glave Karol: Projekt banku narodowego 5. 8/XII.
6.) Kaspary Jan: 6. 7/II, ~~6a~~
7.) Kościałkowski Tadeusz 7. 16/VIII.
8.) Krasiński Adam 8. 17/IX.
9.) Leszczyński 9. 10/VI. 1790.
10.) Lipiński Józef 10. 17/XI.
11.) Małachowski Stan. 11. 20/X. 12. 24/IX. 13. 16/XI.
12.) Moszyński Franc. 14. s. d.
13.) Ostrzeżenie o fałszywem doniesieniu pod hasłem włościan starostwa Wielońskiego. 15. 23/III.
14.) Piniński Wojciech: Projekt względem starostw. 16. s. d.
15.) Plenipotenci miast polskich. 17. s. d.
16.) Projekt o miejscu dla sejmów 18. s. d.
17.) " : Urządzenie fabryk 19. s. d.
18.) Prośba miasta Lublina 20. s. d.
19.) Prośba od officyalistów skarbu koron. 21. s. d.
20.) " miast koron. i W. Ks. Lit. 22. s. d.
21.) Rozrządzenie zsypki zbożowej w Koronie i W. Ks. L. 23. s. d.
22.) Rzewuski Seweryn: Protestacya przeciw sukc. Tronu. 24. 25/IX.
23.) ~~A~~ Rzewuski Józef: Manifest przeciw sukc. Tronu 25. 11/X.
24.) Skałański Francisz. Skarga. 26. 25/XI.
25.) Sokołowski Serafin 27. 10/VI.
26.) Sołtyk Stanisław: 28. 31/X.

27.) Stadnicki Franc. 29. 22/X.
28.) Stanisław August 30. 14/X. 30a 15/III.
29.) Suplika miasta Kowala 31. 30/V.
30.) Świętosławski Wojciech 32. 15/VII.; 33 10/VIII.
31.) Taszycki Gabryel 34. 16/XI.
32.) Trzciński: Projekt względem starostw 35. s. d.
33.) Uniwersał skonf. stanów 36. s. d.
34.) Użalenie na wojewodę Żabę. 37. s. d.
√ 35.) Zalecenie kommisyi skarbu koron. 38. 25/XII.

R. 1791

36.) Breza Stanisł.: 39. 4/I.
√ 37.) Chołoniewski Ksawery: Reforma żydów 40. s. d.
√ 38.) Czacki Michał: 41. 7/XI.
39.) Czarnołozki Adam 42. 27/X.
40.) Głos obywatela do stanów 43. s. d.
41.) Gorzeński August: 44. 14/II.; 45. 17/V.
42.) Heyking Henryk. K. 46. 14/II.
43.) Karp M. F. 47. 24/I.
44.) Ledochowski Ant. 48. 14/II.
45.) Lezeński Marcin 49. 14/IV.
46.) Małachowski Stan. Uniwersał 50. 7/V.
47.) Matuszewicz Tad. 51. 5/V.
48.) Męciszewski Kasper 52. 12/VIII.
49.) Poniatowski Michał 53. 28/X. 54. 5/XII. 55. 5/XII [odm. ed.]
√ 50.) Prawo pod tyt: Miasta nasze krol. wolne 56. 18/IV.
51.) Rozgraniczenie dóbr w Provinc. koron. 57. 5/XII.
52.) Skorkowski Albin. Kazim. 58. 9/V.
53.) Sołtyk Stanisław 59. 27/X.
54.) Urządzenie wieczyste królewszczyzn. 60. s. d.
" " " 61. 19/XII.
55.) Trębicki Ant.: Projekt: Miasta nasze krol. 62 s. d.
" " " " " " 63. s. d.

56.) Trębicki Ant: Projekt Miasta nasze Krol. 64. s. d. [odm. ed.]
57.) Uwiadomienie o corocznem deficit skarbu koron. 65. 28/X.
58.) Woycicki Jan 66. 6/VIII.
59.) Wolff de Ludinghau Jerzy 67. 17/II.
60.) Zajączek 68. 1/II.
61.) Załuski 69. s. d.
62.) Zasady do projektu o miastach 70. 14/IV.
63.) Zboinski Jan. 71. 6/IV.; 72. 14/IV.

ZASADY DO PROIEKTU

O MIASTACH.

Przyięte dnia 14. Aprilis 1791.

1. PRAWO Kardynalne *neminem captivabimus nisi Jure victum*, na Osoby w Miastach osiadłe rozciągamy, wyiąwszy podstępnych bankrutów, za takich dekretówanych, y *in flagranti delicto* złapanych.

2. Miasta wszystkie Królewskie z pod wszystkich Juryzdykcyi niewłaściwych, iako to Woiewodzińskiey, Starościńskiey, y Zamkowey wyimuiemy, y na zawsze wyłączamy.

3. Jurydyki Swieckie, y Duchowne, tudzież drobne Miasteczka w obrębie lokalnym gruntów początkowie Miastom nadanych potworzone, iak są dotąd w Possessyi, co do samey tylko Sądowności y Policyi znosiemy: co nie ma przeszkadzać zaczętym, a nie ukończonym Sprawom.

4. Miasta NN. przed każdym Seymem Ordynaryinym Plenipotentów w liczbie N. wybierać będą z pomiędzy Obywatelów dobrze osiadłych, y zdatnych do posługi publiczney, y tych na dzień Seymu rozpoczynaiącego się do Miasta Seymowi przeznaczonego prześlą.

5. Z tych Seymuiące Stany obieraiąc Kommissarzy do Kommissyów Policyi, Skarbowey, Assessoryi, do tychże Kommissyów równo podzieliwszy, przeznaczą, którzy w obiektach tyczących się Miast, y handlowych *vocem activam* mieć będą.

6. Tych Assessorów czyli Kommissarzów Skarbowych, y Policyi Pensyą N. opatrzonemi mieć chcemy.

7. Tych Assessorów czyli Kommissarzów po wysłudze publiczney dwuletniey, zaraz na pierwszym Seymie nobilitowanemi mieć chcemy.

8. W Duchownym Stanie Prelatury y Kanonie w Kollegiatach, Kanonie Doktoralne w Katedrach, tudzież wszelkie inne *Beneficia Sæcularia vel Regularia*, z Excepcyą funduszów dla Stanu Szlacheckiego iedynie poczynionych, posiadać Osoby Stanu Mieyskiego będą mogły.

9. W służbie Woyskowey, w każdym Korpusie, Regimencie y Pułkach (oprócz Kawaleryi Narodowey) dla Obywatelów urodzenia Mieyskiego będzie wolny wstęp do zasługi y dosługiwania się rang stopniami.

10. Dosługuiący się Rangi Stabs Kapitana, mocą dzisieyszego Prawa nobilitowanym będzie, a Diploma *Nobilitatis* bez opłaty ma mieć sobie wydane.

11. W posługach Skarbowych, y innych Dykasteryach, nie mniey w Kancellaryach wszelkich Kommissyów rządowych pracować chcących, na iakie kto zasłuży sobie stopnie, drogą dawności y zdatności, awansować dozwalamy.

12. Gdy, który z tych dosłuży się stopnia Regencyi, na pierwszym zaraz Seymie nobilitowanym mieć go chcemy, a Diploma *Nobilitatis* bez opłaty ma mieć sobie wydane.

13. Dobra Ziemſkie pozwalamy Mieſzczanom dziedzicznie nabywać z zupełnym własności Prawem, y niezaprzeczoną dla naſtępców Sukceſſyą, pod obowiązkiem odpowiadania z poſſeſſyi w Sądzie Ziemiańſkim.

14. Z tych każdy, który kupi całą wieś lub Miaſteczko, na pierwſzym Seymie, ma być nobilitowanym, gdy zechce.

15. Aby zaś Opieka Rządowa y dla wſzyſtkich Miaſt wymierzała w żądaniach ich ſprawiedliwość przyzwoitą, dozwalamy Miaſtom Naſzym przez Aſſeſſorów, czyli Kommiſſarzów Mieyſkich w Aſſeſſoryach, Kommiſſyach Skarbowych y Policyei zaſiadaiących *deſideria* Miaſt donoſić, a ci, gdy tego potrzeba będzie, y gdy zechcą, będą u Laſki o głos proſić, y ten im zabraniany bydź nie może, y ci tłumaczyć ſię będą, zwyczaiem dziś praktykowanym zabierania głoſów przez Delegowanych od Kommiſſyów.

16. Ambicynuiących do kleynotu Szlachectwa Polſkiego, co Seym 30. Oſób nobilitowanych mieć chcemy, w porządku których maią bydź na pierwſzym względzie dyſtyngwowanie ſię w Woyſku, zakładanie Manufaktur, prowadzenie handlu z produktów Kraiowych, rekommendacye Poſłów Ziemſkich, rekommendacye Miaſt.

17. Tak Szlachcie iako, y Obywatelom Stanu Mieyſkiego Szlachectwem zaſzczyconym prowadzenie handlu, przyięcie Mieyſkiego, utrzymywanie rękodzieł, y fabryk *derogare* nie ma.

18. Szlachta Poſſeſſye ſwoie w Miaſtach maiąca, Juryſdykcyi Mieyſkiey z ſwych poſſeſſyi ulegać maią.

Na tych zaſadach Deputacya tak Konſtytucyina, iak y do Miaſt wyznaczona ułoży Proiekt, który nam do Decyzyi, lub odeſłania po poprawę przynieſie.

1
3
8
17
28
25
30
40
41
47
53
59
60
63